

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **J. P.**, bývajúcej v T., t. č. v T., proti žalovanému **Š. P.**, bývajúcemu v T., **o zrušenie spoločného nájmu bytu**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 15 C 136/98, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 16. októbra 2006 sp. zn. 23 Co 52/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trnava rozsudkom z 26. augusta 2005 č. k. 15 C 136/98-71 zrušil účastníkom právo spoločného nájmu bytu č. X nachádzajúceho sa na X. poschodí, na V. a za výlučnú nájomníčku tohto bytu určil žalobkyňu. Žalovanému uložil povinnosť vypratať byt do 15 dní od zabezpečenia náhradného ubytovania žalobkyňou a zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 500 Sk. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že uzavretím manželstva, obom účastníkom vznikol v zmysle § 704 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) spoločný nájom bytu manželmi. Keďže po rozvoде manželstva sa účastníci nedohodli na ďalšom nájme, zrušil im právo spoločného nájmu bytu a súčasne určil žalobkyňu, že byt bude ďalej užívať ako nájomníčka (§ 705 ods. 1 OZ). Priznanie bytovej náhrady žalovanému vo forme náhradného ubytovania odôvodnil tým, že u žalovaného je predpoklad nevhodného správania sa voči žalobkyni v podobe fyzického i psychického násillia. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 16. októbra 2006 sp. zn. 23 Co 52/2006 na odvolanie žalovaného (navrhol v ňom zrušiť právo spoločného nájmu bytu, určiť jeho za ďalšieho nájomcu bytu a žalobkyni uložiť povinnosť byt vypratať po zabezpečení bytovej náhrady vo forme náhradného bytu) rozsudok okresného súdu zmenil tak, že zrušil účastníkom právo spoločného nájmu bytu, určil, že žalobkyňa bude byt ďalej užívať ako nájomníčka, uložil žalovanému povinnosť byt vypratať po zabezpečení bytovej náhrady vo forme náhradného bytu a rozhodol o trovách odvolacieho konania. Za správne považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým zrušil účastníkom právo spoločného nájmu bytu a rozhodol o tom, ktorý z rozvedených manželov bude byt ako nájomca ďalej užívať. Nestotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré žalovaný má právo len na náhradné ubytovania. Zmenil preto rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej „aj prejednávacej“ časti podľa § 220 ods. 1 O.s.p. a žalovanému priznal bytovú náhradu vo forme náhradného bytu.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalovaný. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V úvode dovolania konštatoval, že krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa v zásade potvrdil; zmenil ho len v otázke bytovej náhrady. K prípustnosti dovolania uviedol, že ho opiera o ustanovenie § 238 ods. 3 písm. a/ O.s.p. Dovolanie zdôvodnil tým, že rozsudok krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), najmä otázky, ktorý z účastníkov konania má sporný byt ďalej užívať. Okrem toho vytýkal súdom nižších stupňov, že sa nezaoberali otázkou, či u účastníkov konania vôbec ide o právo spoločného nájmu bytu manželmi a teda kto je jeho výlučným nájomcom. Tvrdil, že byt, ktorý mu bol pôvodne pridelený podľa zákona č. 41/1964 Zb., mal povahu bytu trvale určeného pre ubytovanie pracovníkov organizácie, ku ktorému právo spoločného nájmu bytu manželmi nevzniklo (na takéto byty sa ustanovenia §§ 172 – 181 OZ účinného do 31.12.1991 nevzťahovali). Aj po novele Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb. sa jeho užívacie právo počnúc 1.1.1992 transformovalo na nájom bytu, nie však na spoločný nájom bytu manželmi.

Žalobkyňa právo vyjadriť sa k dovolaniu žalovaného nevyužila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania, skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom

k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o zrušení práva spoločného nájmu bytu rozvedených manželov. Z obsahu dovolania žalovaného je zrejmé, že ním napáda výrok rozsudku odvolacieho súdu o zrušení práva spoločného nájmu bytu a výrok, ktorým bola žalobkyňa určená, že byt bude ďalej užívať ako nájomca. Jeho dovolanie nesmeruje proti výroku, ktorým bolo rozhodnuté o bytovej náhrade.

Hoci ide o prípad, keď od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovoláním nebol dotknutý (§ 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania sa obmedzuje len na tie výroky dovoláním napadnutého rozsudku, proti ktorým dovolanie je prípustné. To znamená, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať okrem výroku, ktorý dovoláním nie je dotknutý, ani vecnú správnosť toho výroku rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Prípadná spojitosť medzi výrokom odvolacieho súdu, proti ktorému by dovolanie bolo prípustné a výrokom, ktorý nemožno vecne preskúmať, sa pri rozhodnutí o dovolaní prejaví v tom, že ak dovolací súd zruší preskúmaný výrok, súčasne musí zrušiť aj na ňom závislý výrok.

Keďže v prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku upravujú ustanovenia § 238 O.s.p.

Dovolanie je zásadne prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Záver o prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 O.s.p. nie je možné vyvodiť len z toho, ako odvolací súd sformuloval výrok svojho rozsudku, resp. či formálne odôvodnil svoj rozsudok odkazom na ustanovenie § 220 O.s.p. (ako tomu bolo v posudzovanej veci). V zmysle tohto zákonného ustanovenia je prípustnosť dovolania založená na rozdielnosti (odlišnosti) rozsudku odvolacieho súdu v porovnaní s rozsudkom súdu prvého stupňa. O rozdielnosť ide v takom prípade, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci boli posúdené oboma súdmi rozdielne tak, že práva a povinnosti určené účastníkom sú podľa záverov týchto rozsudkov odlišné. To znamená, že ide o rozdielne konštituovanie alebo deklarovanie práv a povinností v právnych vzťahoch účastníkov. Za zmenu rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom možno teda považovať len také rozhodnutie, ktorým odvolací súd po vecnej stránke zmeňuje rozhodnutie súdu prvého stupňa a nahrádza ho svojim iným (rozdielnym) rozhodnutím o veci samej.

V posudzovanej veci z porovnania výrokových častí, rozsudku súdu prvého stupňa a rozsudku odvolacieho súdu, vyplýva, že napriek použitej formulácii o zmene rozsudku súdu prvého stupňa, odvolací súd rozhodol o tom, že sa zrušuje právo spoločného nájmu bytu a vo výroku, v ktorom za ďalšiu výlučnú nájomníčku bytu určil žalobkyňu, rovnako ako súd prvého stupňa. V skutočnosti odvolací súd v týchto výrokoch, rozsudok okresného súdu potvrdil. Rozsudok súdu prvého stupňa zmenil len vo výroku, v ktorom uložil žalovanému povinnosť byt vypratať po zabezpečení bytovej náhrady vo forme náhradného bytu, proti ktorému výroku však dovolanie žalovaného nesmeruje.

Keďže žalovaný dovolaním napáda rozsudok odvolacieho súdu len vo výrokoch, ktoré nie sú založené na rozdielnosti, treba v zmysle vyššie uvedeného, dovolaním napadnutú časť rozsudku odvolacieho súdu považovať za potvrdzujúcu. Prípustnosť jeho dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení upravujúcich možnosť podať tento opravný prostriedok proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku preto skúmal podľa § 238 ods. 2 a 3 O.s.p.

Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo iné rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 2 O.s.p. preto

neprichádza do úvahy. Zároveň sa nejedná ani o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.), z ktorého dôvodu podľa tohto zákonného ustanovenia dovolanie nie je prípustné.

Pokiaľ žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania s odkazom na ustanovenie § 238 ods. 3 písm. a/ O.s.p., treba uviesť, že novela Občianskeho súdneho poriadku vykonaná zákonom č. 341/2005 Z.z. účinná od 1.9.2005 vypustila z ustanovenia § 238 znenie uvedené pod písm. b/ a novo upravila znenie jeho odseku 3, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde (odvolací súd vo výroku rozsudku prípustnosť dovolania nevyslovil).

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 a ods. 3 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j., či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadneho dôvodu obsiahnutého v jeho taxatívnom výpočte však nezistil. Napokon existencia týchto väd žalovaným namietaná ani nebola.

Keďže v prejednávanej veci dovolanie žalovaného smerovalo proti tej časti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorej podľa § 238 ods. 2 a 3 O.s.p. prípustné nie je a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 4 veta prvá O.s.p.). Riadiac sa pritom právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia.

Na záver dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že aj v prípade, ak by žalovaný dovolaním napadol aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, týkajúci sa zabezpečenia bytovej náhrady, nebolo by jeho dovolanie prípustné, hoci v tejto časti odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil. Právo podať dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu Občiansky súdny poriadok totiž priznáva len tomu účastníkovi, ktorému bola týmto rozhodnutím spôsobená určitá ujma na právach odstrániteľná práve tým, že dovolací súd na základe ním podaného dovolania napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zruší. Odvolací súd priznal žalovanému bytovú náhradu vo forme náhradného bytu, t.j. v najvyššej kvalitatívnej forme, akú zákon pripúšťa. Pokiaľ odvolací súd v tejto časti zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, rozhodol v prospech žalovaného, z ktorého dôvodu proti rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti, by dovolanie nebolo prípustné subjektívne.

Žalobkyňa mala v dovolacom konaní úspech, preto jej patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyni v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto jej neboli priznané.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2008

JUDr. Martin V l a d i k , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

